

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ DEFENSYWNYCH W PIŁCE RĘCZNEJ MĘŻCZYŹN NA PRZYKŁADZIE MISTRZOSTW EUROPY 2018 I 2020

STRESZCZENIE

Wprowadzenie. Współcześnie podejmowane projekty empiryczne i dostępne publikacje z zakresu walki sportowej w piłce ręcznej ograniczają się generalnie do tematyki ogólnej architektury, kompozycji, organizacji oraz skuteczności gry w ataku. Problematyka badawcza struktury gry defensywnej jest traktowana marginalnie i na chwilę obecną wiedza ogranicza się do skutków lub efektów zachowań w obronie pomijając całkowicie zagadnienia rzeczywistych działań techniczno-taktycznych poszczególnych zawodników czy też ich grup i ich wzajemnej współpracy, realizujących specyficzne zadania wynikające z ich pozycji w danym systemie defensywnym czy pozycji w konkretnej akcji defensywnej, czyli obiektywnych przyczyn sytuacji zaistniałych na boisku. Uznając znaczenie wpływu wysiłków defensywnych na wynik rywalizacji w piłce ręcznej mężczyzn a także potrzebę uzupełnienia i rozbudowania typologii działań defensywnych – podjęto zadanie kompleksowej analizy struktury i dynamiki działań defensywnych w piłce ręcznej mężczyzn na najwyższym poziomie rywalizacji sportowej rangi mistrzostw Europy.

Cel pracy oraz hipotezy. Głównym celem pracy było kreślenie stopnia zróżnicowania struktury treści, efektywności oraz dynamiki działań defensywnych w piłce ręcznej mężczyzn z udziałem zespołów prezentujących najwyższy poziom zaawansowania: (a) w aspekcie ogólnym, (b) w spotkaniach wygranych i przegranych, (c) w poszczególnych fazach rywalizacji mistrzostw Europy 2018-2020 oraz (d) w zależności od miejsca w klasyfikacji końcowej analizowanych imprez, w celu wyodrębnienia czynników istotnie wpływających na końcowy efekt walki sportowej. W ramach tak sformułowanych celów badawczych sformułowano następujące hipotezy:

1. Liczba pozytywnych działań defensywnych będzie statystycznie istotnie większa w meczach wygranych niż w przegranych oraz będzie większa wśród czołowych drużyn Euro 2018 i 20 (Top 1-4) niż sklasyfikowanych na miejscach 17-24.
2. Liczba negatywnych działań defensywnych będzie statystycznie istotnie mniejsza w meczach wygranych niż w przegranych oraz będzie mniejsza wśród czołowych drużyn Euro 2018 i 20 (Top 1-4) niż sklasyfikowanych na miejscach 17-24.
3. Liczba przerwania akcji defensywnych oraz kar 2-minut będzie statystycznie istotnie mniejsza w meczach wygranych niż w przegranych.
4. Efektywność działań defensywnych określona przy pomocy indeksu GDEIDX będzie statystycznie istotnie wyższa w meczach wygranych niż w przegranych a także dla czołowych drużyn Euro 2018 i 20 (Top 1-4) niż sklasyfikowanych na miejscach 17-24.
5. Całościowy czas gry w obronie będzie statystycznie istotnie dłuższy dla czołowych drużyn Euro 2018 i 20 (Top 1-4) niż zespołów sklasyfikowanych na miejscach 17-24.

Materiał i metody. Materiał badań stanowiły nagrania wideo 42 spotkań podczas Mistrzostw Europy 2018 rozegranych w Chorwacji oraz 63 meczów z Mistrzostw Europy 2020 których organizatorami były Austria, Norwegia i Szwecja. Metodą zastosowaną w celu oceny ilości, rodzaju, jakości i dynamiki defensywnych zachowań indywidualnych i grupowych w piłce ręcznej była nieuczestnicząca obserwacja skategoryzowana. Narzędzie badań stanowił

arkusz rejestracji działań defensywnych, wg koncepcji Norkowskiego (1986) w modyfikacji autora, zawierający klasyfikację i definicje 37-u działań defensywnych podzielonych na działania pozytywne, negatywne i przerwania akcji oraz odpowiednie symbole umożliwiające rejestrację wszystkich możliwych działań obrońców.

Wyniki oraz wnioski końcowe. Reasumując uzyskane wyniki badań i w odpowiedzi na podstawione w pracy hipotezy, ustalono, co następuje:

1. Średnia liczba pozytywnych działań defensywnych w meczach wygranych ($M=11,06$; 22,5%) była statystycznie istotnie wyższa niż w meczach przegranych ($M=7,92$; 15,5%) co potwierdziło postawioną hipotezę nr 1;
2. Średnia liczba negatywnych działań defensywnych w meczach wygranych ($M=34,50$; 67%) była statystycznie istotnie niższa niż w meczach przegranych ($M=38,22$; 74,6%) co potwierdziło postawioną hipotezę nr 2;
3. Częstotliwość działań przerwania akcji (IA32) była w meczach wygranych istotnie większa ($M=26,66$) niż w meczach przegranych ($M=24,36$) co zaprzeczyło postawionej hipotezie nr 3;
4. Liczebności działań przerwania akcji przeciwnika faulem zakończonym karą 2-minut (TS2min.) nie wykazała statystycznie istotnych różnic między meczami wygranymi ($M=3,82$) a przegranymi ($M=4,07$) co zaprzeczyło postawionej hipotezie nr 3;
5. Efektywność działań defensywnych określona przy pomocy indeksu GDEIDX wykazała o 10% wyższe wartości w meczach wygranych niż w przegranych co potwierdziło wysuniętą hipotezę nr 4;
6. Efektywność działań defensywnych, określona przy pomocy indeksu GDEIDX, wskazała znacząco wyższe wartości dla drużyn (Top 1-4) niż tych, które zajęły odległe miejsca w turniejach rangi mistrzostw Europy (Top 17-24), co potwierdziło wysuniętą hipotezę nr 4;
7. Czołowe drużyny (Top 1-4) rywalizujące w Euro 2018-20 spędziły łącznie w obronie więcej minut ($M=25,3$) niż zespoły sklasyfikowane na miejscach 21-24 ($M=22,5$) co potwierdziło postawioną hipotezę nr 5.

Uzyskane wyniki stały się podstawą do sformułowania następujących wniosków końcowych:

1. Przeprowadzone badania poszerzyły obecną wiedzę dzięki opracowaniu kompleksowej typologii działań defensywnych w kontekście ich struktury ilościowej oraz dynamiki określonej czynnikami częstotliwości występowania poszczególnych działań w sześciu 10-minutowych przedziałach czasowych meczu, w trzynastu sektorach pola gry oraz w zależności od czasu trwania pojedynczej akcji obronnej a także w kontekście ich różnic w zależności od fazy rywalizacji, rezultatu spotkania i miejsca zajętego w klasyfikacji końcowej imprezy rangi mistrzostw Europy.
2. Ze względu na swoje ograniczenia a także w celu potwierdzenia uzyskanych wyników oraz pogłębienia zrozumienia struktury działań defensywnych w obronie w piłce ręcznej, należałoby skierować przyszłe badania na poszukiwanie (a) „oryginalnych” błędów w obronie i ich przyczyn, które zapoczątkowują łańcuch działań prowadzący do utraty kontroli nad przebiegiem akcji defensywnej, (b) mechanizmów prewencyjnych w sytuacjach osłabienia 5x6 oraz 6x7, (c) mechanizmów taktycznej współpracy obrońców między sobą w celu wymuszenia błędu przeciwnika oraz między

obrońcami a bramkarzem w celu zwiększenia skuteczności obrony rzutów oddawanych przez przeciwnika, (d) trendów w działaniach przerywania akcji ofensywnych podejmowanych w celu wywołania sygnalizacji gry pasywnej przez sędziów, (e) czynników i ich grup o jak najwyższym stopniu przewidywania/prognozowania wyniku sportowego, (f) podobieństw i różnic struktury gry w obronie w piłce ręcznej mężczyzn i kobiet.

Słowa kluczowe: piłka ręczna mężczyzn, obrona, pozytywne działania defensywne, negatywne działania defensywne, defensywne działania przerywania akcji, efektywność gry w obronie, czas gry w obronie, czas pojedynczej akcji

WartaTowisz

24-10-2022